

01.01.2019

Linux Komut Satırı

ertugruldeniz.com

Salam arkadaşlar, bu yazımda sizlere tüm Linux dağıtımlarında sıkça kullanılan komutların ne anlama geldiğini ve nasıl kullanıldığını anlatmaya çalışacağım. Komut satırında bir işlemi gerçekleştirebilmek için belirli komutların bilinmesi gerekir.

Çoğu zaman komutlar üç ana bölümden oluşur.

<komut> <seçenek(ler)> <argüman(lar)>

- ➔ Seçenekler komutun nasıl çalışacağı belirler.
- ➔ Argümanlar ise komutun ne üzerinde çalışacağını belirler.
- ➔ Komutun çalışma durumuna göre seçenek ve ya argüman eklenmeyebilir.

Sistem bilgilerini öğrenmek için gereken bazı komutlar aşağıdaki gibidir.

uname -> Linux sistem bilgilerini gösterir. uname birçok parametre almaktadır.

```
-a      Aşağıdaki tüm bilgileri tek seferde verir.
-m      The machine (hardware) type
-n      Hostname
-r      Kernel release
-s      Kernel name (default)
-p      Processor type
-v      Kernel version
-i      The hardware platform
-o      OS name
```

```
[root@localhost ~]# uname -a
Linux localhost 4.12.0-rc6-g48ec1f0-
dirty #21 Fri Aug 4 21:02:28 CEST 2017 i586
GNU/Linux
```

uptime -> Makinenin ne zamandan beridir çalıştığına dair yıl, ay, gün ve saat bazında bilgi vermektedir.

```
[root@localhost ~]# uptime
22:31:07 up 13 min,  load average: 0.00, 0.00, 0.00
```

hostname -> Üzerinde çalışılan makinanın hostname adresini verir. hostname -i parametresi ile ip adresinide görebilirsiniz.

```
[root@localhost ~]# hostname
localhost
[root@localhost ~]# hostname -i
127.0.0.1
```

last reboot -> Sistemin önceden gerçekleştirdiği yeniden başlatma içeriğini gösterir.

```
[root@localhost ~]# last reboot
BusyBox v1.24.2 (2017-05-25 17:33:59 CEST) multi-call binary.
Usage: last
```

Show listing of the last users that logged into the system

date -> İşletim sisteminin sistem tarini ve saatini verir.

```
[root@localhost ~]# date  
Sat Dec 29 22:37:49 UTC 2018
```

cal -> Takvimi cal komutu ile görüntülenebilir. İstenilen yıla ait takvim görüntülemek için cal komutu ve yılı yazmak yeterlidir.

whoami -> whoami komutu online olan kullanıcıyı gösterir.

```
[root@localhost ~]# whoami  
root
```

finger kullanıcıadi -> Kullanıcı hakkında bilgi verir.

df -> disk durumu hakkında bilgi verir.

```
[root@localhost ~]# df  
Filesystem      1K-  
blocks      Used Available Use% Mounted on  
/dev/root          1048576      454612    593964    43% /  
devtmpfs           61068           0       61068     0% /dev  
tmpfs             61224           8       61216     0% /run
```

du -> Dizinin kullandığı disk miktarını gösterir.

```
[root@localhost dos]# du  
160      ./asm-1.9  
196
```

free -> Kullanılan ram miktarını gösterir.

```
[root@localhost dos]# free  
              total        used        free        shared        buffers  
  cached  
Mem:      122448      5576      116872           8           0  
       716  
-/+ buffers/cache:      4860      117588  
Swap:      0           0           0
```

Günlük dosya işlemlerinde en çok kullanılan kullanılan bazı komutlar aşağıdaki gibidir.

ls -> Dizin içerisinde bulunan dosyaları ve belgeleri listeler.

```
[root@localhost dos]# ls  
asm-1.9      asm.com      debug.com    hpigot.com   hpigot.s
```

ls -al -> Gizli dosyalar dahil tüm dosyaları listelemek için kullanılır.

---

cd dir - belirtilen dizine girer.

```
[root@localhost ~]# ls
bin      etc      lib      linuxrc  mnt      proc     run      sy
s        usr
dev      home     lib32    media    opt      root     sbin     tm
p        var
[root@localhost ~]# cd etc/
```

cd -> cd komutuna herhangi bir parametre vermezseniz ev dizinine geçiş yapar.

pwd -> mevcut dizini gösterir.

```
[root@localhost etc]# pwd
/etc
```

mkdir yenisosya -> Yenisosya isminde dizin oluşturur.

rm yenisosya -> yenisosya adındaki dizini siler.

rm -r dizin -> Belirtilen dizini siler

rm -f file -> Belirtilen dosyayı silmeye zorlar.

rm -rf dizin -> Belirtilen dizini silmeye zorlar.

cp elma armut -> Elma adında bulunan dosyayı armut adındaki dosyaya kopyalar.

cp -r dizin1 dizin2 -> Dizin1'i dizin2'ye kopyalar; Dizin2 yoksa oluşturur.

mv dosya1 dosya2 -> dosya1'in adını dosya2 yapar.

ln -s dosya bağ -> Belirtilen dosyaya sembolik bağ oluşturur.

touch dosya -> Boş dosya oluşturur.

cat > dosya -> Dosyaya girdi yönlendirir.

more dosya -> Dosyanın içeriğini sayfalararak gösterir.

head dosya -> Dosyanın ilk 10 satırını gösterir.

Head 100 dosya -> Dosyanın ilk 100 satırını gösterir. 100 yerine görmek istediğiniz satır kadar sayı girebilirsiniz.

tail dosya -> Dosyanın son 10 satırını gösterir.

tail 20 dosya -> Dosyanın son 20 satırını gösterir.

tail -f dosya -> dosyanın son 10 satırını eşzamanlı olarak gösterir.

Süreç yönetiminde kullanılan komutlar ;

ps -> Sistemimizde aktif olan süreçlerin listesini gösterir.

```
[root@localhost ~]# ps
PID    USER      COMMAND
  1  root      {init} /bin/sh /sbin/init
  2  root      [kthreadd]
  3  root      [kworker/0:0]
  4  root      [kworker/0:0H]
  5  root      [kworker/u2:0]
  6  root      [mm_percpu_wq]
```

top -> Tüm süreç bilgilerini gösterir.

kill PID -> Süreci sonlandırmak için kill kullanılır. PID top veya ps ile çıkan listedeki işin id'sidir.

killall proc -> Belirtilen tüm süreçleri sonlandırır.

bg -> Durdurulmuş işlemi arka planda yapmaya devam eder.

Fg -> Arkaplanda devam eden işi ön plana getirir.

clear -> Çalışılan komut satırını temizleme işlemi yapar.

Dosya izinleri ;

chmod RAKAM dosyaadı – Belirtilen dosyanın izinlerini rakamsal olarak değiştirmeye yarar.

Her rakam kullanıcı, grup ve diğerlerini ifade eder ve 3 hanede kullanılır:

4 – okuma (r)

2 – yazma (w)

1 – çalıştırma (x)

chmod 777 dosyaadi -> Dosyanın okunması, yazılması ve çalıştırılmasına izin verir.

Klavye Kısayolları

Ctrl+C – Komutu durdurur, sona erdirir.

Ctrl+Z – Komutu durdurur, devam etmek için fg arkaplanda devam için bg kullanılır.

Ctrl+D – Konsol oturumundan çıkış yapar.

Ctrl+W –Mevcut satırda bir kelime siler.

Ctrl+U – Tüm satırı siler.

Ctrl+R – Komut geçmişinde arama yapar. !! - Son verilen komutu tekrarlar.

Ağ İşlemleri İçin Komutlar

ping hedef – hedefe ping atar ve sonuçları gösterir.

whois domain – belirtilen alan adının kayıt bilgilerini gösterir.

dig domain – Belirtilen alan adının DNS bilgilerini gösterir.

dig -x host – PTR kaydını gösterir.

wget file – Belirtilen adresteki dosyayı indirir.

wget -c file – Durdurulmuş indirmeye devam eder.

Arama İşlemleri için komutlar

grep ifade dosya – Belirtilen dosyalarda ifadeyi arar .

grep -r ifade dir – Belirtilen dosyalarda ifadeyi özyineli arar.

komut | grep ifade – Komutun çıktısında ifadeyi arar

locate dosya – Belirtilen dosyayı arar.

Yardım Komutları

man <komut> Komutların kılavuz dosyalarını açar.

<komut> --help Komutun kullanımıyla ilgili bilgi verir.

Bash Değişkenler

Export DEG=icerik #DEG değerine içerik

\$PATH Çalıştırılabilir yollar

\$HOME Ev dizini

\$SHELL Çalışan kabuk

env Ortam değişkenleri

echo \$DEG DEG değişken yazdır.